

Igaznak tűnik Rochow mondása: „Sei offen, frei und unverstellt, so kommst du glücklich durch die Welt”. Magyarul: Legyél nyitott, szabad és nem beállított, úgy járhat sz boldogan a világban.

FODOR ISTVÁNNÉ—DR. MASCHEK RUDOLFNÉ—PALÁNKAINÉ JAKAB ÁGNES—
DR. SZEDERKÉNYI ANTALNÉ—DR. SZÉKELY SÁNDORNÉ

Szeged

A tehetséges tanulók fejlődésének elősegítése

„Az iskola dolga,
hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni,
hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat,
hogy megtanítsa bennünket a jól végzett munka örömeire
és az alkotás izgalmára,
hogy megtanítsa szeretni, amit csinálunk,
és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni!

(Szent-Györgyi Albert)

I. Társadalmunk további fejlődéséhez, előrehaladásához elengedhetetlen, hogy a köznevelés rendszerében a gyerek- és fiatalkori tehetségek kibontakozhassanak, rendkívüli képességeiket a társadalom javára és saját maguk megelégedésére kifejleszthessék, kamatoztathassák. Ezért az iskolai tehetségnevelés nemcsak iskolai-pedagógia, hanem fontos társadalmi és ezen belül kultúrpolitikai kérdés. A társadalom „tehetség” szemlélete és a tehetségekkel való bánásmódja mindig erősen befolyásolta az iskolai-pedagógiai lehetőségeket.

Különbéféle társadalmi és művelődéspolitikai nyilatkozatokban találkozunk ilyen mondatokkal:

- „Az emberiség jövője a tehetséges fiatalok nevelésétől függ.
- Emberi beruházásunk fő erejét a fiatalok legtehetségesebb rétegére kell irányítanunk, ők ugyanis a legfontosabbak jövőnk szempontjából. Ők a kiaknázatlan értékek legnagyobb tartalékai.
- A legértékesebb élő anyag az emberi agykéregállomány. Bár ez korlátlanul rendelkezésünkre áll, kiművelésével, hasznosításával mégsem törődünk eléggé.
- Egy ország politikai, gazdasági és társadalmi berendezkedése attól függ, mennyiben tudja kibontakoztatni az emberekben levő tehetségeket.”

A tehetség fogalma

Előttünk áll tehát ez a fontos feladat, amelyhez kiindulási pontként fel kell idéznünk a „tehetség” fogalmát. A tehetségnek nincs egyetlen véglegesnek tekinthető definíciója, válasszunk hát egyet a megközelítéshez:

„Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagost messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.” A tehetséges tanulóknál a naptári életkor és a mentális érettség között pozitív különbség (néhány év) tapasztalható a pszichológusok szerint.

A tehetség kritériumai: az alkotás, a produktum, a teljesítmény minősége, újdonsága, eredetisége, felhasználhatósága.

Megjelenési módjai: erős motiváltság, képzelőerő, érzelmi instabilitás, érzékenység (Petőfi, Latinovits), újszerűség, flexibilitás, eredetiség.

A tehetséget hosszú időn át (főként *Termon* vizsgálatai alapján) az általános intelligenciával azonosították. Az 1980-as adatok szerint hazánkban így:

tehetséges:	240 000 fő	kiemelkedő tehetségnek mondható
kivételes tehetség:	10 600 fő	<i>Czeizel</i> szerint:
szupertehetség:	333 fő	általános tehetség a lakosság
zseni:	3 fő	2,5%-a és a speciális tehetség is 2,5%.

(Ezen adatok a 6–18 éves korosztályra 7000 főt jelentenek.) Később a tehetséget (főleg *Guilford* fellépése nyomán) az emberi alkotóképességgel, a kreativitással hozták összefüggésbe, melynek lényege a többféle válaszra törekvő divergens gondolkodás. Ez magában foglalja az önállóságot, a célszerűséget, a megszokottól való eltérést és az alkotást. A mai iskolánk még nem feltétlenül a kreatívan tehetségesek számára adnak tréninget. (A példázat szerint már Napóleonnak is a legtöbb gondot a tehetségtelen, ámde szorgalmas tisztok jelentettek, akiket állandóan elő kell léptetni, s közben elrontják a hadsereget.)

Közelítsünk most a tehetséghez az eredményesség felől! A tehetség egyik ismertetőjegye a képességek magasabb szintje. A tevékenységek során a gyakorlás által kialakított személyiségvonásokat akár alacsony, akár közepes, akár magasabb színvonalat érnek el, képességeknek nevezzük.

A gyakorlás és a tehetség szoros kapcsolatát szemléletesen juttatja kifejezésre Edison ihletének utolsó nyilatkozatában (1932): „A lángész: egy százalék ihlet és kilencvenkilenc százalék verejték”. Tudósok, művészek sora arról számol be, hogy az eredményességhez, a képességek magasabb fokra fejlesztéséhez milyen intenzív munkára, milyen jelentős erőfeszítésre van szükség.

Az alapfokú iskolában, az általános iskola nyolc évében a képességek fejlesztésének megalapozását kell célul tűznünk, hogy ezzel is sikerüljön a tehetségek számát megsokszorozni. A képesség pedig egy-egy életfeladathoz elengedhetetlenül szükséges biológiai, szociális és pszichés feltételek összessége, amelyet az ember részben örökölt (ezt nevezzük adottságnak), részben kitartó munkával megszerz (ezek a szerzett tulajdonságok). Minden ember életében csak olyan képességek valósulhatnak meg, amelyek adottságai génjeiben bennfoglaltatnak. Az adottságok azonban nagyon tág, sok emberi jellegben szinte végtelen lehetőséget jelentenek.

A környezeti (a családi, a pedagógiai és a társadalmi) hatások határozzák meg, hogy ezekből mi, mikor, milyen mértékben és hogyan valósul meg. Az emberi képességeket csakis külső hatásokkal lehet befolyásolni, mivel a genetikai lehetőségek a fogamzást követően már adottak. A különböző átlagon felüli képességek megjelenésének általában van egy kritikus életkora, így pl. a matematikai és a zenei képességek viszonylag korán, a kognitív képességek viszont később jelennek meg.

A tehetséget tehát a személyiség általános megnyilvánulásának tekintjük, így a tehetség alapját a képességekben látjuk, ezek lehetnek: kognitív jellegűek (tudós, művész esetében) pszichomotorosak (sportolók, mozgással kapcsolatos tevékenységek) szociális természetűek (szervező, politikus). A tehetséget tehát komplex módon értelmezhetjük, egy emberen belül átlagon felüli és aluli képességek együtt létezhetnek. Kivétel esetekben a képességek jellegzetes módon egy tartalmi szférához, tevékenység-együtteshez kapcsolódnak, ilyenek pl. a matematikai tehetségek. A tanulás eredményessége és a harmonikus személyiségfejlődés szempontjából ezen tehetségekkel való foglalkozás számára a heterogén összetételű osztályok a kedvezőek. A tanítás során gondosan kell ügyelnünk arra, hogy az adottságok és a szerzett tulajdonságok optimálisan illeszkedjenek.

Vives (1492–1540) spanyol származású humanista pedagógus hangsúlyozta először legvilágosabban, hogy a pedagógiai törekvéseknek a gyermek veleszületett hajlamaihoz kell idomulnia. Szerinte az emberiség boldogulása azon múlik, hogy a gyermekeket hajlamaiknak megfelelő irányban képezik-e.

II. 1. A tehetséges tanulók kiválasztásának és foglalkoztatásának formái

a) A tehetséges, a matematika iránt fogékony tanulók kiválasztása tulajdonképpen iskolába kerülésükkel megkezdődik. Az alsó tagozat 4 éve alatt már kialakul bizonyos differenciáltság a tanulóknál a tanulásban elért eredményekben. A tanítóval folytatott beszélgetések során, az osztályvezetői jelentések alapján már felmerül azoknak a tanulóknak a neve, akikkel érdemes és kell foglalkozni.

b) Az 5. osztályban *szakkörbe* szervezzük ezeket a tanulókat. Természetesen olyan tanulókat is szívesen fogadunk, akik nem kifejezetten tehetségesek, de szeretnének többet tudni matematikából, szívesen oldanak meg feladatokat.

Az első szakköri év után az 5. osztályban tanító tanárok a szakkörvezetővel együttműködve még további tanulókat javasolnak foglalkoztatásra, illetve azok, akik úgy érzik, hogy meghaladja munkabírásukat, kimaradnak.

c) Az általunk kiválasztott és foglalkoztatott tanulók első „próbatétele” a szakkörben rendezett *házi verseny*, majd ezt követi a különböző *feladatmegoldó*, pontszerző *versenyen* való részvétel. Ezek városi, megyei és országos szervezésűek. Volt olyan év, hogy 9 féle versenyen vagy feladatmegoldásban vettek részt tanulóink. (Városi, megyei és országos szervezésűek.)

Ilyen sokrétű foglalkoztatás után 2 év alatt már tudjuk, kik azok, akik a házi versenyeken mindig az első 3 helyezett között vannak. Ők a magasabb szintű versenyeken is a „dobogón” vagy annak közelében szoktak végezni, de szorosan ottvannak mögöttük azok, akiknek a feladatmegoldó készségük sokat fejlődött, szeretnek matematikai problémákkal foglalkozni, csak azért nem jutnak a dobogóra, mert egy-két ponttal alulmaradnak. Az évek során azt tapasztaltuk, hogy ezeknek a tanulóknak a többségét a pályaválasztásnál erősen befolyásolta a matematikatanulásban elért eredményük.

2. A tehetséges tanulók foglalkoztatásának színterei

Az iskolán belül

a) A tanítási órán

A differenciált foglalkozás

A tanítási-tanulási folyamat funkcióit, a motiválást, az aktivizálást, a differenciálást hatékonyan kell latba vetnie a pedagógusnak a tanítási órák keretén belül is a tehetségekkel való foglalkozás érdekében. Az osztályközösségekben a tanulási képességek is különbözőek, ezért a pedagógiai ráhatás irányának a felfelé nivellálását kell célul tűznie. Magasabb legyen az átlagteljesítmény, úgy, hogy az egyéni képességek közti különbségeket azért tudatosan szem előtt tartjuk. Már a nemek közötti különbségek is figyelemre méltóak: pl. a lányok verbális képessége erősebb, a fiúknál a numerikus és térbeli tájékozódó képességet feltételező matematikai és természettudományi képességek dominánsak. A differenciálás, az egyéni sajátosságokhoz való igazodás különböző formáinak alkalmazása a korszerű pedagógiai gyakorlat döntő kritériuma. Már a nevelési és oktatási terv szerkezete is lehetőséget biztosít erre a törzs- és kiegészítőanyag szétválasztásával. A differenciált oktatás „az oktatás megszervezésének az a módja, amely lehe-

tövé teszi, hogy a nevelő a tanulók közötti különbségek (képességek, felkészültség, érdeklődés terén) figyelembevételével határozza meg a tanulmányi anyag feldolgozásának szintjét, illetve módszerét”.

Az iskolai tehetségnevelést a tanítási órán a tananyag „gazdagításával” valósíthatjuk meg, a differenciált egyéni foglalkozás keretében. A tananyagot horizontálisan és vertikálisan is dúsíthatjuk. Elvárhatjuk a tanulóktól több példa megoldását (mennyiségi differenciálás), illetve ugyanazon anyagrészt elmélyültebb feldolgozást. Ez a minőségi differenciálás sokkal értékesebb, és a szaktanártól magasabb szintű felkészültséget igényel. A tehetségek nevelésének feltétele, hogy olyan jól motivált légkört biztosítsunk az óravezetés során, ahol a tanuló bátran elmondja a témához kapcsolódó gondolatait. Egy feladat többféle megoldása közül kerestessük ki a legrövidebb, a legcélravezetőbb, a legötletesebb megoldást. A kiemelkedő tanulóktól követeljük meg mindig a diskussziót, a feladat megoldási feltételeit, határoztassuk meg a megoldások számát. Az órára való felkészüléskor szakirodalom tanulmányozásával készítsenek kiselőadásokat, számoljanak be egy-egy tudós életéről (Thalesz, Bólyai), mutassák be egy-egy tétel különböző bizonyítását (Pithagorasz-tétele). Vigyáznunk kell azonban, hogy a tehetséges tanulók helye egészséges maradjon az osztályközösségben. Ha több kiemelkedő képességű tanuló kerül egy osztályba, akkor célszerű a jó értelemben vett versenyszellem kialakítása. Ilyen órákon helye lehet már általános iskolában is a vita módszerének. Ezeknek a tanulóknak a személyiségfejlesztését úgy kell alakítanunk, hogy az osztály pozitív magjává váljanak, teljesítményük jó példa legyen a közösség számára. A pedagógus vezérlő szerepének, diplomáciai érzékének nagy jelentősége van abban, hogy megtalálja a helyes arányt az egységes követelmények elérése érdekében az egyéni képességek, sajátosságok figyelembevételével.

Ilyen sokrétű foglalkoztatás mellett a benne résztvevők is differenciálódnak: kiválasztódnak azok, akik a legeredményesebben oldják meg a feladatokat, akik az évfolyamonként rendezett házi versenyeken az első három helyezett között szerepelnek. Az utóbbiak közül kerülnek ki azok a tanulók, akik a városi, megyei versenyeken is „dobogón”, illetve annak közelében végeznek.

A négyéves szakköri munka és a külön feladatmegoldás eredményeképpen kialakul egy ún. második vonal is. Ide soroljuk azokat a tanulókat, akik az évek során sokat fejlődtek, eredményesen megbirkóznak matematikai problémákkal, de a megoldáshoz több időre van szükségük, mint a legkiválóbbaknak. Közülük sokukat bátran javasoljuk a gimnáziumokba szakosított osztályokba (matematika, fizika, biológia), mert ott is megállják a helyüket.

– Differenciált foglalkoztatással és kísérleti jelleggel az egyik osztályban heti plusz egy matematikaórán tanulnak a kiválasztott tanulók.

Kísérletként az 1986/87. tanév II. félévétől az akkori 5.b osztály tehetséges (matematikai adottságokkal rendelkező) tanulóival, 8 gyerekekkel heti +1 tanítási órában kezdett foglalkozni a tanárunk.

Most hetedikesek, és csak öten maradtak. 2 tehetséges gyerek szüleivel külföldön tartózkodik, 1 pedig nem tudta egyeztetni egyéb elfoglaltságával (nyelv, sport).

Ezeken a foglalkozásokon olyan feladatokat kapnak a tanulók, amelyeknek a megoldásához olyan ismeretekre van szükség, melyek ugyan szerepelnek a tananyagban, de nem törzsanyag, ezért nem kaphat olyan hangsúlyt a tanítási órákon, s így a begyakorlásukra sincs idő és lehetőség, hiszen az osztály létszáma 34.

A több ismeret szerzésére minden lehetőséget megragadunk. Régebbi versenyfeladatok közül megoldjuk azokat, amelyek az adott osztály ismeretanyagához illeszkednek, így biztosítjuk a tananyag elmélyülését, alkalmazását. Hiszen csak az az ismeret igazán a sajátunk, amit alkalmazni is tudunk. A feladatsorok megválasztásakor gondosan

ügyelünk arra, hogy sikerélményben is részük legyen a tanulóknak, de érzékeltetjük azt is, hogy a komolyabb eredmények eléréséhez kitartó munkára, komoly erőfeszítésre van szükségük.

b) A tanítási órán kívül

Az előzőekben már említettük a szakkört mint a kiválasztásnak egyik formáját. Ez azonban a tehetségnevelésnek is műhelye. Az évfolyamonként szervezett szakkörben foglalkoztatjuk a kiválasztott tanulókat meghatározott munkaterv alapján. A tematika összeállításánál arra törekszünk, hogy a kötelező tananyaghoz kapcsolódjon, így lehetőséget adunk annak mélyebb tanulmányozására. Ezzel együtt a kötelező ismeret mélyül, és ezáltal fogékonyabbá válik a tanuló újabb összefüggések meglátására, felfedezésére.

A szakkörön belül – ahol zömmel jó képességű, tehetséges tanulók vannak – új közösség formálódik. Ezáltal a tanuló személyisége is formálódik. Ez a közösség jobban ösztönöz a precíz munkára, kitartásra, önfegyelmre nevel, ugyanakkor segíti a tanulót a helyes önkritikára, mások munkájának objektív megítélésére.

A tehetségnevelésnek egyik fontos eszköze a különböző – szakkörhöz kapcsolódva vagy azon kívül – feladatmegoldóversenyeken való rendszeres részvétel. Nem említettük még, hogy nem minden – általunk alkalmasnak tartott – tanulót tudunk a szakkörben foglalkoztatni, mert más irányú elfoglaltságuk (nyelvóra, sport, zene) miatt nem tudjuk a szakkör időpontját velük összeegyeztetni. Számukra nagyon fontos lehetőség a külön feladatmegoldás. Őket az évfolyamonként szervezett házi versenyekre is meghívjuk, s nem egy esetben az első három között szerepelnek.

Az iskola keretein kívül

A tehetséges tanulók számára már évek óta szakköröket, tehetségkutató versenyeket rendeznek a gimnáziumok (Radnóti, Ságvári), sőt levelező tagozatuk is van olyan tanuló számára, akik nem tudnak a jelzett időben elmenni a gimnáziumba. A mi tanulóink is ezt a formát választják, jelenleg 10–12 tanuló oldja meg a kiküldött feladatokat. A mi feladatunk itt csupán a szervezés. Év végén tehetségkutató versenyre hívják be őket, s természetesen szívesen veszik, ha a pályaválasztásnál abba a gimnáziumba jelentkeznek, amelynek a feladatmegoldó versenyében részt vettek.

III. A tehetségnevelést motiváló tényezők

A tehetségnevelést iskolánkban több tényező is kedvezően befolyásolja. Az általános motiváló tényezők közül – többek között – megemlíthetők a szaktantárgy területén elért teljesítmények. Tapasztalati tények bizonyítják, hogy iskolánk fennállása óta a matematika tantárgynak kiemelkedő szerepe volt a tanulók oktatásában, a tanárjelöltek képzésében, a matematikai képességek fejlesztésében, általában a tehetségek céltudatos és eredményes nevelésében. E körülményre utal az iskolánk történetét feldolgozó munka, amikor megállapítja: „A tantárgy mindenkori jelentőségén, fontosságán túl kedvezően befolyásolta központi szerepét az a tény is, hogy 3 évtizednyi időtartamban olyan matematika szakos igazgatók vezették az iskolát, akik szaktárgyukat, a pedagógia-pszichológia elméletét, gyakorlatát alkotóan művelték: Szenes Adolf, dr. Kratofil Dezső, Kelemen Jánosné”. (3)

Iskolánk eddigi szellemi hagyatéka olyan tényező, amely bennünket serkent a tantárgyunk eredményességének széles körű garantálására, és ezzel együtt a matematikai tehetségekkel való tervszerű törődésre. Tapasztalat szerint e tekintetben a tantárgyat oktatók műhelyszerű munkát végeznek, ahol a szakma szeretete, a tanítványok egyéni

adottsága, képessége iránti érdeklődés, a céltudatos fejlesztés, az egymás munkájának ismerete és segítése a domináló. A műhelymunka, az itt folyó szakmai eszmecsere, vita a közös álláspont kialakítását segítik, mely egyben serkenti a feladatok célszerűbb megvalósítását is. Mindebből egyértelműen kiderül, hogy kiemelt feladatnak tekintjük a matematikai tehetségek korai felismerését, fejlődésének elősegítését. Egyetértünk abban is, hogy a tehetséges tanulóknak felszínre kell hozni azokat az erkölcsi erőket, amelyek ők felmerülő akadályok ellenére is alkotó törekvésében megerősítik és serkentik.

A több évtizednyi, ezirányú pedagógiai munkát iskolánk vezetése ösztönzi, segíti. Közösen törekszünk a feltételek javítására, az iskola által nyújtott lehetőségtöbblet kihasználására a tehetség időben történő felismerése és azonosítása terén. Lehetőségünk van – a családi neveléstől eltérően – a tanulók teljesítményeinek mérésére, összehasonlítására. Aktív érdeklődést tanúsítunk a tehetség, a tehetséges tanulók iránt, ugyanakkor optimisták vagyunk a nevelhetőség tekintetében, és felelősségtudattal kezeljük a tehetséges fiatalok fejlesztését. Tudunk örülni tanítványaink sikerének, elismerjük akkor is, ha bennünket túlszárnyalnak. Ez egyáltalán nem kis dolog. Tapasztalat szerint iskolánkban elsősorban matematikával foglalkozó szülők gyermekei közül kerültek ki a „szuper-tehetséges” tanulók. Munkánk tökéletesítését motiválják tanítványaink is. Miközben egyre nagyobb teljesítményre ösztönözzük őket; arra készítetnek bennünket, hogy ismereteinkben mindig naprakészek legyünk, viszonyulásunkban pedig nyitottak. Tisztában vagyunk azzal, hogy a gondjainkra bízott gyermekembert, személyes szellemi élet, szabadság illeti meg. Tudjuk azt is, hogy nevelésre, szeretetre, megértésre, gyermekváltónak elismerésére és képességei kifejlesztésére van szüksége, szabadsága pedig vezetést követel. Ebben a folyamatban kell megtalálni, vagy találhatjuk meg egymást. Szükségének érezzük szerepünket a tehetséges tanulók fejlődésének elősegítésében, akár külön foglalkozás, akár iskolai szakköri foglalkozás, akár szakirodalommal való ellátás, akár pedig valamely megfelelő iskolán kívüli intézménybe történő irányítás formájában valósul meg. A tanítványainkkal kialakított jó, emberi kapcsolat kölcsönösen hat tevékenységünkre. Biztatásunk, elismerésünk, dicséretünk, elmarasztalásunk így legtöbbször talajra talál. Nem mulasztjuk el annak tudatosítását, hogy tehetségígéreteknek vagy tehetségeseknek tartjuk őket. Viszonzásul problémáikkal bátran felkeresnek bennünket, mert tudják, hogy mindig a rendelkezésükre állunk.

Fokozza a tanulók teljesítményét munkájuk rendszeres értékelése, eredményeik erkölcsi elismerése, jutalmazása. Igen hatásosnak bizonyul a versenyeken elért eredmények ünnepélyes iskolai keretek közötti kihirdetése, az iskola igazgatójának elismerése az egész tanulóifjúság és a szülők előtt.

Nagy figyelmet szentelünk a *családdal történő együttműködésnek*. Nevelési és tanítási tervünkhöz feltétlenül meg kell nyerni a szülők segítségét, támogatását, hiszen közvetlen közletről és folyamatosan irányítják a gyermek tevékenységét. Tapasztalatunk szerint a családokban megvan a hajlandóság, hogy a tanulóknak segítsenek a szabad idő hasznos eltöltésében. A legtöbb esetben igényként merül fel a családban a gyermek matematikai képességének fejlesztése. Különleges tényező iskolánkban, hogy tanulóinknak nagyobb hányada értelmiségi szülők gyermeke. Többségüket születésüktől fogva meleg, védő, segítő emberi közösség és ösztönző kulturális légkör veszi körül. Képességeiket szüleik már kicsi kortól a tehetség irányába befolyásolják. Vonatkozik ez az intellektuális ösztönzés és a jellemnevelésre, aminek döntő szerepe van a tehetségnevelésben. Fokozott figyelmet fordítunk a fizikai dolgozók tehetséges gyermekeinek korai felismerésére, hogy környezetük hátrányait minél hamarabb behozhassák, alkalmuk legyen adottságaik rendszeres gyakorlására, matematikai képességük kifejlesztésére.

Előfordul, hogy a tanulók speciális képességeinek megítélésében a szülőktől eltérő véleményen vagyunk. A szülő ragaszkodik pl. gyermeke zenei képességének fejlesztésére.

téséhez, mert ilyen pályára szánja, s nem érzi fontosnak vagy fontosabbnak a matematikai képességek fejlesztését. Igen kitartó, határozott meggyőző munkával érhető csak el a szülői vélemény megváltoztatása. Nem egy esetben bebizonyosodott, hogy a matematikai nevelés következtében elért eredmények lettek végül is a tanuló pályaelképzeléseinek meghatározói.

Összegezve elmondható: iskolánkban a szülői ráhatás, a pedagógus személyes, gyakran érzelmi serkentése mozgatja a tehetséges tanulókat.

Sajátos motiváló szerepet tölt be a *Szenes-alapítvány*. Már említettük Szenes Adolf matematika szakos tanárt, iskolánk első igazgatóját. Gyermekei, Szenes László és Szenes Erzsébet alapítványt hoztak létre édesapjuk emlékére. A Magyar Nemzeti Banknál elhelyezett összeg évi kamatát használhatjuk fel az „Iskolánk Kiváló Matematikusá”-nak jutalmazására, és évfolyamonként (5–8. osztályos) három kiemelkedő szakköri munkát végző tanuló tanév végé könyvjutalmazására. A jutalmazás célja: a matematika iránti érdeklődés felkeltése, a tanulók ösztönzése matematikai feladatok megoldására. A cím elnyerésére érdemes tanulókat a matematikai munkaközösség javasolja az iskolavezetésnek. Átadása évenként, valamelyik iskolai ünnepélyen történik, amelyre meghívjuk a kitüntetett tanulók szüleit.

IV. Néhány szó eredményeinkről

Vannak ún. látványos eredményeink: évek óta az iskolán kívüli matematikaversenyeken 2–3 tanulónk az első tíz között szerepel, legtöbbször a dobogón is végeznek. Ez elsősorban a tanulónak nagy elismerés, de munkaközösségünk jó munkájának jutalma, érdeme is. Megmérettetés ez számunkra, munkánk értékelése is, hiszen idegen környezetben, mások által összeállított feladatokon mérhetjük le tanítványaink tudását, tehetségét, s nem utolsósorban arról is képet kapunk, mennyiben sikerült a tehetséges tanulókat helyesen kiválasztani, kiművelni.

A nem látványos eredményekhez soroljuk a fent említett, általunk második vonalnak nevezett tanulók sikereit. Ők nem jutnak el a versenyre, vagy nem kerülnek az első három helyezett közé, de szívósan dolgoznak; lassabban jutnak célba, versenyt nyernek, de hosszú távon ők is – és a társadalom is – nyerne. A velük való foglalkozás legtöbbször azt eredményezi, hogy a pályaválasztásnál a matematikával összefüggő tagozatra jelentkeznek. Szívesen támogatjuk őket, mert tudjuk, hogy megállják a helyüket. Lehet, hogy nem lesznek kutatók, feltalálók, de lehet belőlük munkájukat jól végző, kitartóan dolgozó mérnökök vagy más műszaki értelmiséghez tartozó felnőttek.

FONTOS! FONTOS! FONTOS!

Kedves Előfizetőink megértésében bízva kívánjuk bejelenteni, hogy a növekvő nyomdai és postai költségek következtében kénytelenek vagyunk *egy-egy számunk árát 10 Ft-tal emelni*. Reméljük azonban, hogy ez a szerény ár-emelés nem lesz majd akadály a számára, hogy *továbbra is töretlen támogatói, olvasói és előfizetői maradjanak lapunknak*. Ennek reményében kérjük tisztelettel minden kedves Előfizetőnket, hogy *az 1993. évi előfizetési díjat (200 Ft) az alábbi számlára befizetni szíveskedjék*: OTP körzeti fiókja, Szeged, Aradi vértanúk tere, 289-98008-666. sz., jóváírandó a Módszertani Közlemények 393. sz. számlájára. Köszönjük. Azt is hálás köszönettel vennénk, ha *Iskolaigazgatóink és Tanárkollégáink folyóiratunk folyamatos megjelenése, életben maradása érdekében újabb előfizetéseket is szorgalmaznának*.

Dr. Dobcsányi Ferenc, a Módszertani Közlemények főszerkesztője